

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİ ÖNLEYİCİ DEVLET POLİTİKALARI: PSİKOLOJİK ŞİDDETLE MÜCADELE

İnci Boyacıoğlu

Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen ve Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İzmir
inci.boyacioglu@deu.edu.tr

ÖZET

Psikolojik şiddet, fiziksel şiddet ve cinsel şiddet gibi bedene yönelik açık bir saldırıyı içermediği için günlük hayatta sıklıkla daha önemsiz olarak görülür; oysa kadının psikolojik sağlığı üzerindeki yıkıcı etkileri, toplumdaki yaygınlığı, diğer şiddet türlerini kolaylaştırıcı etkisi ve kadın üzerinde şiddet barındıran romantik ilişkileri devam ettirme yönünde yarattığı baskı sebebiyle kadına yönelik şiddeti önleyici devlet politikalarının temel unsurlarından biri olması gereken bir şiddet türüdür. Bu inceleme yazısı kapsamında öncelikle psikolojik şiddetin tanımı, yaygınlığı, kadın sağlığı üzerindeki etkileri ve diğer şiddet türlerine dönüşümü romantik ilişkiler çerçevesinde özetlenecek, sonrasında kadına yönelik şiddeti önleyici devlet politikalarında psikolojik şiddetin sahip olduğu önem tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik şiddet, kadına yönelik şiddet, namus kültürü, önleyici devlet politikaları.

PUBLIC POLICIES FOR PREVENTING VIOLENCE AGAINST WOMEN: THE STRUGGLE WITH PSYCHOLOGICAL VIOLENCE

ABSTRACT

Psychological violence is a special type of violence which is mostly seen as unimportant in daily life because it does not directly target the body as in physical or sexual violence, but somehow it should be one of the main components of the public policies for preventing violence against women due to its destructive impact on women's psychological health, its prevalence in society, its facilitative effect on other types of violence, and its pressure on women to maintain violent romantic relationships. In the present review, the description and prevalence of psychological violence, its effects on women's health and its relationships with other types of violence will be summarized in terms of romantic relationships first, and then the essential place of psychological violence in public policies for preventing violence against women will be discussed.

Keywords: Psychological violence, violence against women, honor culture, preventive public policies.

Psikolojik şiddet sıklıkla sözel şiddet kapsamında ele alınmakta ise de aslında sadece karşı tarafı aşağılayan ve etiketleyen ifade biçimlerinin ötesinde birçok davranışı da kapsamaktadır. Bireyin sosyal çevresiyle ilişkilerine zarar vererek onu yalıtma, yalnızlaştırmak, yok saymak, dengeli duygu durumunu bozacak şekilde tutarlı çatışma noktaları yaratmak, onun güvenlik algısını bozmak, çevreden algıladığı tehdit durumlarını süreklileştirmek, kendine olan güvenini sarsmak, itibarını zedeleyici söylemleri yaymak, kendisini geliştirmesini engellemek, kıskançlık gerekçesiyle kontrol altında tutmak, mail-telefon-mesaj gibi iletişim kanallarını kontrol etmek, sokakta, evinde, işinde ısrarlı şekilde takip etmek, gücüne ve becerilerine uygun olmayan işlerden ve iş yükünden sorumlu tutmak gibi sayısız saldırgan davranışı da içermektedir (Follingstad, 2007; Kelly, 2004; Murphy ve Hoover, 1999). Bu geniş kapsamı ile günlük hayatta hemen herkesin birbirine uygulayabildiği bir şiddet türüdür ve dolayısıyla doğal karşılanmaktadır. Ancak, sistematik olarak uygulandığında fiziksel şiddetten daha ağır psikopatolojik tablolar yarattığı bilinen psikolojik şiddet günlük ve yaygın kişilerarası şiddetten ayrıldığı noktalarda kişinin hayatını tehdit edebilmektedir (Follings-

tad, 2009). Örneğin, ısrarlı takip ile kadın cinayetleri arasında (McFarlane ve ark., 1999) veya kıskançlık gerekçesiyle kontrol etme ile kadına yönelik fiziksel şiddet arasında (Sackett ve Saunders, 1999) güçlü bir ardıl ilişki vardır. Psikolojik şiddet, aile üyeleri, birbirini tanımayan bireyler, çalışma arkadaşları, eğitimci ve öğrenci arasındaki ilişkiler gibi sayısız bağlam ve ilişki türünde gözlenmekle birlikte, bu metinde heteroseksüel romantik ilişkilerde kadına yönelen psikolojik şiddet üzerinde durulacaktır.

Kadını sindirmeyi, kontrol altına almayı ve benliğini sınırlandırmayı hedefleyen ve kadının hayatında terör estiren kronikleşmiş psikolojik şiddet türlerini, yaygın eş şiddetinden ayırt edebilmek için kimi feminist yazarlar "ataerkil terör" kavramını öne sürmüşlerdir (Kimball, 2001). Ancak, ataerkil terör, kadın-erkek arasındaki romantik ilişkilerin kimi çatışmalı dönemlerinde yaşantılabilen "aşırı şiddet" ve eşlerin birbirini sıklıkla uyguladığı daha düşük düzeydeki saldırgan davranışları içeren "yaygın eş şiddeti" gibi kavramların birbirilerinden niteliksel farkları, kapsadıkları saldırgan davranışlar gibi konular henüz sonuca bağlanmamış kimi tartışmalar barındırmaktadır. Ataerkil terör kavramı bu tür tartış-

maları beraberinde getirir de kadın-erkek arasındaki güç eşitsizliği ile kadına yönelik şiddette toplumsal süreç ve mekanizmaların rolünü kapsayan, yani "kadına yönelik şiddetin bireysel değil toplumsal bir sorun olduğu" görüşünü içeren alternatif bir kavram bulunmaktadır.

Ataerkil terör kavramına ilişkin tartışmaların önemli bir sebebi bu şiddet türüne girebilecek birçok saldırgan davranışın ölçülmesindeki zorluklardır. Örneğin, romantik bir ilişkide çatışmaların arttığı bir dönemde eşlerin birbirlerini aşağılayıcı ifadeler kullanması oldukça olasıdır. Oysa ilişki süresince tutarlı şekilde kişiyi eleştirmek ve aşağılamak niteliksel olarak farklı bir davranış örüntüsüdür. Günlük ilişkilerde kişilerin dönem dönem birbirine karşı kırıcı olmaları dönemsel psikolojik sıkıntılar yaratırken, süreklileşmiş aşağılanmalara maruz kalmak zaman içinde kişinin iç sesine dönüşebilmekte ve kişinin sosyal hayattaki davranışlarını kısıtlayan psikolojik bir duvar oluşturabilmektedir (bkz., Follingstad, 2007). İnsanlar önem verdikleri kişilerden gelen ısrarcı geribildirimleri görmezden gelemeyiz. Bu etkileşimler zaman içerisinde kendilerine yönelik değerlendirmelerinin bir parçası haline gelir. "Sen yapamazsın", "aptalsın", "beceriksizsin" gibi ifadelerin şiddet mağdurunun dünyasında gerçekliği arttıkça günlük hayat işlevlerinde de bozulmalar ortaya çıkar (bkz., Maiuro, 2001). Kişi tanımadığı insanlarla konuşamaz, yakın çevresiyle sağlıklı ilişkiler sürdürmez, banka, kargolama, alışveriş gibi basit işlerini yapamaz hale gelebilir. Ancak kişinin günlük hayatını derinden değiştiren psikolojik şiddet başkaları tarafından görülebilir veya tanımlanabilir değildir. Özünde, kronikleşmiş psikolojik şiddet kişinin benlik kaynaklarını kurutmaktadır.

Benlik kaynakları, bireyin geleceğe yönelik planlar yapmasını, kendisine güven duymasını, kendisini geliştirmesini, kendiyi barışık kalmasını ve sosyal hayatta güvende hissetmesini sağlayan enerji ve bilişsel-duygusal mekanizmalar bütünüdür. Kişi psikolojik şiddet türünün içerdiği saldırılara sürekli maruz kaldığında benliğini onaracak enerjisi zamanla azalır, benliğinin sağlıklı işlemesini mümkün kılan psikolojik mekanizmalar bozulur. Bu nedenle, yaygın eş şiddetinden farklı bir nitelikteki ataerkil terör vakalarını uzun dönemleri kapsayacak şekilde incelemek gerekir. Oysa günümüzde psikolojik araştırmalar hızlı bilimsel üretime yönelik zorlamalar sebebiyle anlık ölçümlere sıkışmıştır ve psikolojik konular derinlikli şekilde incelenememektedir.

Ataerkil terör olarak nitelenebilecek psikolojik şiddet vakalarını incelemenin bir diğer zorluğu da bu davranışların her ilişkide kendine özgü şekillerde ortaya çıkmaya eğilimli olmasıdır. Kadın çalışmalarında verilen kimi örneklerde veya hukuksal mecrada görülen davalarda, açık fiziksel bir saldırı içermemesine karşın dehşet verici psikolojik şiddet vakalarına rastlamak mümkündür. Örneğin, evdeki buzdolabını zincirlemek, perdeleri iğnelemek ve akşam perdenin açılıp açılmadığını iğnele-

ri sayarak kontrol etmek, cinsel ilişki esnasında görsel kayıt almak, cinsel ilişki sonrasında yaşananlara yönelik aşağılayıcı yorumlarda bulunmak, romantik eşinin gözleri önünde başka birisiyle cinsel ilişkiye girmek, özel hayata ait unsurları aile ve arkadaşlarına anlatmakla tehdit etmek, kişinin çocuğu veya ebeveynlerini ile ilişkilerini sınırlandırmak veya baltalamak, kendini öldürmekle tehdit etmek ve kurgusal intihar girişimlerini sahnelemek, kilitli bir dolapta silah gibi öldürücü bir aleti saklamak ve tartışmalarda bunu hatırlatmak gibi özgün birçok saldırgan davranış ataerkil terör kapsamında gözlenebilir. Ancak pozitivist bilim anlayışı incelediği kavramların ölçülebilmesi için genel popülasyonda gözlenebilir olmasına ihtiyaç duyar. Tekil örnekleri anketlere veya standart görüşme sorularına dönüştürmek zordur (Winstok ve Sowen-Basheer, 2015). Niteliksel olarak birbirinden fazlaca ayrılan davranış örüntüleri ölçülebilir birimlere dönüştürülemediğinde, pozitivist bilim anlayışının koşturarak sunduğu bilimsellik ölçütleri karşılanamamaktadır. Aslında psikolojik şiddetin tanımlanması sürecinde görüşmeler gibi betimleyici türde çalışmalara, etnografik çalışmalara ve niteliksel araştırma yöntemleri temelinde geliştirilen kadın çalışmalarına da başvurulması mümkündür. Ancak verili koşullarda cılız bir araştırma hattına tekabül eden kadına yönelik şiddet çalışmaları içinde psikolojik şiddet en çok ihmal edilen konulardan biri olagelmıştır.

PSİKOLOJİK ŞİDDETİN YAYGINLIĞI

Hem günlük hayatta hem akademik çalışmalarda önemleştirilen psikolojik şiddet bu meşruiyet zemininden de güç alarak genel popülasyonda en yaygın görülen şiddet türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'yi ulusal düzeyde temsil gücüne sahip bir çalışmada, kadınların neredeyse yarısının (%44) psikolojik şiddete maruz kaldığı, kadının eylem ve aktivitelerini kontrol etmeye yönelik davranışlar da dahil edilirse bu oranın %70'lere kadar çıkabildiği gözlenmiştir (Jansen ve ark., 2009). Yaygınlığı psikolojik şiddeti daha görünür hale getirmemekte, aksine normalleştirmektedir. Buna paralel olarak, psikolojik şiddet türüne giren davranışların şiddet olarak tanımlanmadığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda, erkeklerin büyük oranda psikolojik şiddet davranışlarını şiddet olarak algılamadıkları tespit edilmiştir (Dönmez ve ark., 2012; Ortatag ve ark., 2014).

PSİKOLOJİK ŞİDDETİN ETKİLERİ VE DİĞER ŞİDDET TÜRLEİYLE İLİŞKİSİ

Alanyazında yapılan çalışmalar, psikolojik şiddetin en az fiziksel şiddet kadar, depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, kaygı bozukluğu, uyku problemleri ve intihar düşünceleri ile ilişkili olduğunu göstermiştir (bkz., Follingstad, 2009). Hatta psikolojik şiddet sadece psikolojik sağlığı tehdit etmemekte, artrit, kronik ağrı, migren, diyare ve konstipasyon gibi fiziksel sağlık sorunla-

rına da neden olabilmektedir (Coker ve ark., 2000).

Psikolojik şiddetin kadın sağlığı üzerindeki bozucu etkilerinin yanı sıra, diğer şiddet türlerini ilişkiye davet etmesi de önemli bir sorundur. Araştırmalar, kadın-erkek arasındaki romantik ilişkilerde psikolojik şiddetin fiziksel veya cinsel şiddetin habercisi olduğunu, hemen her fiziksel şiddet vakasında psikolojik şiddetin buna eşlik ettiğini, psikolojik şiddetin tırmanarak artması durumunda kaçınılmaz bir şekilde fiziksel şiddete dönüştüğünü göstermektedir (Follingstad ve ark., 1990; O'Leary, 1999).

KADINA ŞİDDETİ ÖNLEYİCİ DEVLET POLİTİKALARINDA PSİKOLOJİK ŞİDDETİN YERİ

Günümüz dünyasında, kadına yönelik fiziksel şiddet ve cinayet olayları gündeme geldiğinde, çözüm başlığı sıklıkla hukuki bir çerçevede tartışılmaktadır. Oysa toplumsal sorunların çözüm platformu hukuk değil, sosyo-ekonomik politikalardır. Açıktır ki kadına yönelik şiddetle ilişkin olaylar zincirinde hukuksal süreç son halkadır. Kanunlara yönelik düzenlemelerin detaylandırılması, verilen cezaların ağırlaştırılması, hafifletici unsurların azaltılması gibi birçok talep kadına yönelik şiddetin çözümü olarak sunulmaktadır. Medyanın, akademinin, sivil toplum örgütlerinin ve elbet siyasi iktidar mensuplarının bilinçli veya bilinçsiz şekilde konuyu hukuk düzleminde tartışması, kadına yönelik şiddet sorununu üreten toplumsal ve siyasal mekanizmaları gözlerden saklamaktadır. Türkiye, Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi'ne (2011) taraf bir ülkedir. Bu sözleşme, kadına yönelik şiddet konusunun hukuki boyutlarını açık şekilde tanımlamakta ve taraf ülkelerin hepsini bu hukuksal düzenlemeleri uygulama konusunda sorumlu tutmaktadır. Ancak, kadına şiddet vakalarında kadının lehine birçok yasa ve prosedür, hâkim ve savcılar tarafından uygulamaya geçirilmemektedir. Dolayısıyla, kadına yönelik şiddetle mücadelede hukuksal bir sorun varsa, yasaların yeniden düzenlenmesi noktasında değil, var olan yasaların uygulanması noktasında çözülmesi gereken bir sorundur. Hâkim ve savcıların kadını koruyucu hukuksal süreçleri işletmemesi aslında yine kadına şiddet sorununun toplumsal ve siyasi bir sorun olduğunun en güçlü göstergelerinden birisidir.

Bu metin kapsamında özetlendiği üzere psikolojik şiddet, kadına yönelik fiziksel şiddet ve cinayet vakalarında olaylar zincirinin ilk halkalarından birisidir. Ancak psikolojik şiddet, kadının erkeğin karşısında statüsü; ev ve çalışma hayatında kadına ve erkeğe yüklenen sosyal roller; kültür içinde süregiden geleneksel ritüeller, sosyal normlar ve dini inançlar ağı ile örülmüş toplumsal doku ve siyasi iktidarın kadına yönelik ideolojik konumlanması ile derin bağlar içermektedir. Çünkü kadının erkek tarafından kontrol edilmesi gerektiği düşüncesini içeren her tür yaşam pratiği psikolojik şiddeti normalleştirmekte, hatta idealize etmektedir.

PSİKOLOJİK ŞİDDET VE NAMUS KÜLTÜRÜ

"Namus kültürü" kavramı kültürel antropoloji ve sosyal psikoloji alanlarında onurun kültürlerde nasıl tanımlandığı üzerinden şekillendirilmiş bir kavramdır. Onur kültüründe, bireyin onuru kendi ilke ve inançlarına ne kadar uygun davrandığına yönelik bireysel bir değerlendirmenin konusu iken (örn. Kuzey Avrupa ülkeleri); görünür imaj kültüründe bireyin onuru iç grup olarak gördüğü kişiler tarafından ne kadar saygın ve topluluğa yararlı görüldüğüne ilişkin bir grup değerlendirmesinin konusudur (örn. Japonya). Oysa namus kültürlerinde bireyin onuru ailesinin onuru ile iç içedir ve ailenin şerefine lekeleyen durumlarda, ailenin erkek üyeleri aile onurunu tekrar kazanmak için onarıcı kimi eylemlerde bulunmak zorundadır (Bilgili ve Vural, 2011; Sakallı-Uğurlu ve Akbaş, 2013). Türkiye bir namus kültürü ülkesidir.

Namus kültürlerinde, aile şerefine en çok tehdit eden unsur ise kadının cinsel davranışlarının toplumsal norm ve geleneklerin dışına çıkmasıdır. Bu nedenle, erkekler kadınların cinsel davranışlarını ve dolayısıyla sosyal hayatını kontrol altında tutma yetkisine sahip olurlar. Bu kontrol mekanizmaları, erken evlendirme, zorla evlendirme, başlık parası gibi geleneksel ve dini pratikleri (İlkkaracan, 2001) veya bekâret kontrolü gibi (Sakallı-Uğurlu ve Glick, 2003) devlet eliyle yürütülen baskı mekanizmalarını içermektedir. Ayrıca, Türkiye'de idealize edilen aşk, kıskançlıkla ölçülüp biçilmekte, kıskançlık gerekçesiyle kadını kontrol etme romantik ilişkilerde olması gereken bir unsur olarak övülmektedir. Özetle, Türkiye'de psikolojik şiddet romantik ilişkilerde bir norm olarak vardır ve gelenekçi toplumsal ve siyasi güç odakları tarafından bizzat korunmaktadır. Ancak, bu metin kapsamında namus kültürü bir üstyapı unsuru olarak günlük yaşam pratikleri çerçevesinde sınırlı bir şekilde incelenmiştir. Aslında, namus kültürünün mevcut üretim ilişkilerinde yeniden ve yeniden üretilmesi; varolan sistemde özgürlük alanlarını sınırlandıran ve toplumsal gelişimi ketleyen ahlâki yapıya bir zemin teşkil etmesi; kadının iş yerlerinde ucuz ve kontrol edilebilir bir işgücü olarak konumlandırılmasını mümkün kılması; Doğu bölgelerinde yaygın şekilde gözlenen aşiret sistemini koruyucu bir işlev görmesi gibi konularla birlikte düşünüldüğünde, namus kültürünün politik bir incelemesine ihtiyaç olduğu görülmektedir.

SONUÇ

Türkiye'de var olan sosyoekonomik sistemde psikolojik şiddetle mücadele ancak bilinçlendirme çalışmaları ile sınırlı kalmaya mahkûmdur. Oysa cinsiyetçiliğe karşı yapılan bilinçlendirme müdahalelerinin etkisizliği görgül araştırmalarla ortaya konmuştur (Good ve Woodzicka, 2010). Psikolojik şiddetle mücadele edecek devlet politikalarının kadın ve erkek arasında eşitsizlikleri üreten tüm mekanizmaları karşısına alması ve uzun soluklu sosyoekonomik politikaları hayata geçirmesi ge-

rekmetedir. Kadın-erkek ilişkilerinde toplumsal arka planın analizini temel alan bir devlet politikası, Doğu'da hüküm süren feodal yapıyı lağvedecek, iş ve eğitim hayatına kadının eşit katılımını sağlayacak, toplumsal her alanda geleneksel cinsiyet rollerinin bireylere koyduğu sınırları kaldıracak ve kadının cinsel özgürlüğünü sağlayacak toplumsal dönüşüm hedeflerini de içermek zorundadır. Böylesi bir hedefse, ancak eşitlik ve özgürlük mücadelesini merkezine alan siyasi bir iktidarın göze alacağı ve başarabileceği bir hedeftir. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi çerçevesinde psikolojik şiddetle mücadele etmeyi hedefleyen bir siyasi iktidar namus kültürünün kadına ve erkeğe yüklediği rol ve görevleri yeniden şekillendirme, kadının toplumsal statüsünü düşüren toplumsal mekanizmaları eşitlikçi dinamiklerle zayıflatma ve "emek, paylaşım, dürüstlük, ilkelilik" gibi değerleri temel alan bir değerler sistemini bireysel hayatta yaygınlaştırma misyonlarına taliptir. Dolayısıyla, psikolojik şiddetle mücadele kapsamlı bir toplumsal dönüşümün somut adımları planlanırken kullanılacak faydalı bir kavramsal çerçevedir. Kadın-erkek eşitsizliğinin varolan ekonomik ve siyasal sistemin doğal çıktılarında birisi olması sebebiyle, kadına yönelik şiddetin çözümünde reformlarla sınırlı dönüşümlerin yetersiz kalacağı aşıkardır. Son kertede, kadına yönelik şiddetin kaynaklarını kurutmak ancak eşitlikçi bir ekonomik ve siyasal sistemin devamında gelecek kültürel bir devrimle mümkündür ve mümkündür.

KAYNAKLAR

- Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi (2011). Kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleyle ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi. Erişim tarihi: 21.05.2019 http://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/uploads/istanbul_sozlesmesi.pdf
- Bilgili, N., & Vural, G. (2011). Kadına yönelik şiddetin en ağır biçimi: Namus cinayetleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(1), 66–72.
- Coker, A. L., Smith, P. H., Bethea, L., King, M. R., & McKeown, R. E. (2000). Physical health consequences of physical and psychological intimate partner violence. *Archives of Family Medicine*, 9, 451–457.
- Dönmez, G., Şimşek, H., & Günay, T. (2012). Evli erkeklerde eşlerine yönelik şiddet ve ilişkili etmenler. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 10(3), 151–159.
- Follingstad, D. R. (2007). Rethinking current approaches to psychological abuse: Conceptual and methodological issues. *Aggression and Violent Behavior*, 12(4), 439–458.
- Follingstad, D. R. (2009). The impact of psychological aggression on women's mental health and behavior: The status of the field. *Trauma, Violence, & Abuse*, 10, 271–289.
- Follingstad, D. R., Rutledge, L. L., Berg, B. J., Hause, E. S., & Polek, D. S. (1990). The role of Emotional abuse in Physically Abusive Relationships. *Journal of Family Violence*, 5, 107–119.
- Good, J. J., & Woodzicka, J. A. (2010). Reducing approval of benevolent sexism: An educational intervention. *The New School Psychology Bulletin*, 7(1), 16–30.
- İlkaracan, P. (2001). Islam and women's sexuality: A research report from Turkey. M. Hunt, P. B. Jung ve R. Balakrishnan (Ed.), *Good sex: Feminist perspectives from the world's religions* (ss. 1–11). New Jersey: Rutgers University Press.
- Jansen, H. A. F. M., Yüksel, İ., & Çağatay, P. (2009). Kadına yönelik şiddetin yaygınlığı. Türkiye'de kadına yönelik şiddet (ss. 45–69). T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık.
- Kelly, V. A. (2004). Psychological abuse of women: A review of the literature. *The Family Journal*, 12(4), 383–388.
- Kimball, M. M. (2001). Gender similarities and differences as feminist contradictions. R. K. Unger (Ed.), *Handbook of the Psychology of Women and Gender* (pp. 66–83). New York: John Wiley & Sons.
- Maiuro, R. (2001). Preface: Sticks and stones may break my bones, but names will also hurt me: Psychological abuse in domestically violent relationships. K. D. O'Leary & R. D. Maiuro (Ed.), *Psychological Abuse in Violent Domestic Relationships* (pp. ix–xiii). Canada: Springer Publishing Company, Inc.
- McFarlane, J. M., Campbell, J. C., Wilt, S., Sachs, C. J., Ulrich, Y., & Xu, X. (1999). Stalking and intimate partner femicide. *Homicide Studies*, 3(4), 300–316.
- Murphy, M. C., & Hoover, S. A. (1999). Measuring emotional abuse in dating relationships as a multifactorial construct. *Violence and Victims*, 14(1), 39–53.
- O'Leary, K. D. (1999). Psychological abuse: A variable deserving critical attention in domestic violence. *Violence and Victims*, 14, 1–14.
- Ortabag, T., Ozdemir, S., Bebis, H., & Ceylan, S. (2014). Perspectives of young adult men regarding violence against women: A cross-sectional study from Turkey. *Journal of Family Violence*, 29, 665–674.
- Sackett, L. A., & Saunders, D. G. (1999). The impact of different forms of psychological abuse on battered women. *Violence and Victims*, 14, 105–117.
- Sakallı-Uğurlu, N., & Akbaş, G. (2013). Namus kültürlerinde "Namus" ve Namus adına kadına şiddet": Sosyal psikolojik açıklamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 16(32), 76–91.
- Sakallı-Uğurlu, N., & Glick, P. (2003). Ambivalent sexism and attitudes toward women who engage in premarital sex in Turkey. *The Journal of Sex Research*, 40(3), 296–302.
- Winstok, Z., & Sowan-Basheer, W. (2015). Does psychological violence contribute to partner violence research? A historical, conceptual and critical review. *Aggression and Violent Behavior*, 21, 5–16.